

59

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŻEGLUGI

z dnia 6 marca 1953 r.

w sprawie patentów mechaników statkowych żeglugi śródlądowej.

Na podstawie art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 7 marca 1950 r. o żegludze i spławie na śródlądowych drogach wodnych (Dz. U. z 1952 r. Nr 26, poz. 182) zarządza się, co następuje:

§ 1. Patent mechanika statkowego uprawnia do kierowania urządzeniami energetycznymi i mechanicznymi

na statkach żeglugi śródlądowej tego rodzaju i z takimi urządzeniami, jakie zostały wymienione w patencie.

§ 2. Patent mechanika statkowego wydają i unieważniają zarządy okręgowe dróg wodnych.

§ 3. Kwalifikacje zawodowe osób ubiegających się o patent mechanika statkowego stwierdzają komisje

kwalifikacyjne działające przy zarządach okręgowych dróg wodnych.

§ 4. 1. Komisje kwalifikacyjne składają się z przewodniczącego i sześciu członków.

2. Przewodniczącego komisji kwalifikacyjnej powołuje dyrektor zarządu okręgowego dróg wodnych spośród podległych mu pracowników dokładnie obeznanych z budową, obsługą i utrzymaniem urządzeń energetycznych i mechanicznych na statkach.

3. Członków komisji powołują:

- 1) jednego — Polski Rejestr Statków;
- 2) dwóch — terenowo właściwe przedsiębiorstwo żeglugi śródlądowej spośród swoich mechaników statkowych: jednego specjalistę napędu parowego i drugiego specjalistę napędu spalinowego;
- 3) jednego — Urząd Dozoru Technicznego;
- 4) jednego — zarząd okręgowy Związku Zawodowego Pracowników Żeglugi;
- 5) jednego — właściwa terenowo wojewódzka stacja sanitarno-epidemiologiczna bądź morską stacją sanitarno-kwarantannową spośród lekarzy wyspecjalizowanych w zakresie higieny pracy.

4. Mechanicy statkowi wchodzący w skład komisji powinni posiadać co najmniej 10 lat praktyki zawodowej, w tym 5 lat na stanowisku mechanika statkowego danej specjalności.

§ 5. Osoby ubiegające się o patent mechanika statkowego powinny wnieść do zarządu okręgowego dróg wodnych podanie o dopuszczenie ich do egzaminu dla stwierdzenia kwalifikacji zawodowych i wydania patentu mechanika statkowego, zaznaczając w podaniu o jakiego rodzaju patent ubiegają się.

§ 6. Do podania o patent mechanika statkowego należy dołączyć:

- 1) dwie fotografie o wymiarach 4,5 × 6 cm,
- 2) dowód ukończenia 21 lat życia,
- 3) dowód posiadania obywatelstwa polskiego,
- 4) świadectwo lekarskie, stwierdzające przydatność do zawodu mechanika statkowego,
- 5) świadectwo czeladnicze ślusarskie bądź inne uznane za równoważne,
- 6) dowód odbycia co najmniej 36-miesięcznej pracy przy tego rodzaju statkowych urządzeniach energetycznych i mechanicznych, do kierowania którymi ma upoważniać patent.

§ 7. 1. Zarząd okręgowy dróg wodnych wydaje decyzję o dopuszczeniu ubiegającego się o patent do egzaminu i wyznacza czas i miejsce egzaminu.

2. O niedopuszczeniu do egzaminu zarząd okręgowy dróg wodnych zawiadamia ubiegającego się z podaniem powodów.

§ 8. 1. Posiedzenia komisji kwalifikacyjnej odbywają się dwa razy w roku, na początku i przy końcu okresu nawigacyjnego. W razie zgłoszenia się co naj-

mniej trzech kandydatów mogą być wyznaczone terminy dodatkowe.

2. Za czynności związane ze stwierdzeniem kwalifikacji kandydaci nie uiszczają żadnych opłat.

§ 9. Stwierdzenie kwalifikacji zawodowych (egzamin) odbywa się z każdym kandydatem osobno na statku odpowiadającym obranej przez niego specjalności.

§ 10. 1. Program egzaminu kwalifikacyjnego obejmuje stwierdzenie:

1) znajomości zasad działania i konstrukcji:

- a) kotłów parowych oraz ich osprzętu (przyrządy zasilające, kontrolne itp.),
- b) silników parowych i spalinowych głównych i pomocniczych oraz ich osprzętu (skraplacze, pompy pomocnicze, zbiorniki paliwa płynnego, sprężarki, butle rozruchowe itp.),
- c) gazogeneratorów statkowych,
- d) pomp i wentylatorów,
- e) urządzeń do napędu statku (śrubowych i łopatkowych),
- f) prądnic, silników oraz instalacji elektrycznych,
- g) mechanizmów pokładowych;

2) znajomości ważniejszych paliw i smarów oraz ich cech przydatności do celów napędowych;

3) znajomości obowiązujących przepisów instalowania i obsługi kotłów oraz ogólnych przepisów uruchomienia, obsługi i konserwacji siłowni statkowych;

4) znajomości przepisów o uprawianiu żeglugi i spławu oraz o warunkach sanitarnych, bezpieczeństwa i higieny pracy na statkach żeglugi śródlądowej oraz zasad ratownictwa w nagłych wypadkach;

5) umiejętności:

- a) ustawiania rozrządu silników parowych i spalinowych,
- b) regulacji zaworów parowych, gaśników, pomp paliwowych i wtryskiwaczy,
- c) uruchamiania, obsługi i konserwacji kotłów, gazogeneratorów, silników parowych oraz silników spalinowych i wszelkich maszyn pomocniczych na statkach,
- d) rozpoznawania i usuwania usterek w funkcjonowaniu silników,
- e) oszczędnego zużycia materiałów napędowych,
- f) posługiwania się schematami rurociągów,
- g) szkicowania i wymiarowania części maszyn i mechanizmów,
- h) sporządzania wykazów do remontu zwykłego i kapitalnego.

2. Kwalifikacje sprawdza się w zakresie obranym przez kandydata.

3. Kandydaci, którzy ukończyli wydział mechaniczny szkół żeglugi śródlądowej oraz posiadają po ukończeniu takiej szkoły co najmniej jednoroczną pracę na statkach żeglugi śródlądowej w charakterze pomocnika mechanika, podlegają skróconemu egzaminowi kwalifikacyjnemu w zakresie objętym ust. 1 pkt 5 lit. a), b), c), d), h).

§ 11. Z przebiegu egzaminu komisja kwalifikacyjna sporządza protokół. Do protokołu wpisuje się skład komisji, datę i miejsce sprawdzenia kwalifikacji, imiona i nazwiska kandydatów oraz wyniki egzaminów (oceny). Ponadto protokół powinien zawierać wnioski komisji kwalifikacyjnej co do dopuszczenia kandydata do wykonywania zawodu mechanika statkowego w określonym zakresie. Protokół podpisują przewodniczący i wszyscy członkowie komisji.

§ 12. 1. Na podstawie oceny komisji kwalifikacyjnej, ustalonej w protokole egzaminacyjnym zarząd okręgowy dróg wodnych decyduje o wydaniu patentu mechanika statkowego.

2. Zarząd okręgowy dróg wodnych przesyła niezwłocznie odpisy decyzji odmawiające wydania patentów osobom zainteresowanym oraz pozostałym zarządom okręgowych dróg wodnych, przy których ustanowione są komisje kwalifikacyjne.

§ 13. 1. Kandydaci, którzy podczas egzaminu nie wykazali się dostatecznymi kwalifikacjami, mogą być ponownie dopuszczeni do egzaminu po upływie roku, o ile w ciągu tego okresu pracowali na statkach żeglugi śródlądowej.

2. W przypadku niezadowolającego wyniku dwóch kolejnych egzaminów ponowne dopuszczenie do egzaminu może nastąpić tylko za zgodą Ministra Żeglugi.

§ 14. Minister Żeglugi może zwolnić od obowiązku złożenia egzaminu:

- 1) osoby posiadające równorzędne świadectwo kwalifikacyjne wydane przez władze państw obcych,
- 2) osoby, które w chwili wejścia w życie rozporządzenia pracują na statkach żeglugi śródlądowej w ciągu ostatnich 5 lat w charakterze mechanika statkowego, z zastrzeżeniem przepisu § 15 ust. 2,
- 3) osoby posiadające uprawnienia mechaników na statkach morskich,
- 4) byłych podoficerów maszynowych marynarki wojennej.

§ 15. 1. Osoby wymienione w § 14 pkt 1, 3 i 4 powinny do podania o wydanie patentu mechanika statkowego dołączyć zaświadczenie stwierdzające posiadane kwalifikacje oraz dowód odbycia praktyki przy urządzeniach mechanicznych i energetycznych na statkach żeglugi śródlądowej co najmniej w ciągu jednego okresu nawigacyjnego.

2. Osoby wymienione w § 14 pkt 2 mogą otrzymać patent mechanika statkowego na podstawie dowodu przepracowania 5 lat w charakterze mechanika na statkach żeglugi śródlądowej, o ile złożą podanie o wydanie patentu w ciągu roku od dnia wejścia w życie rozporządzenia.

§ 16. Obywatele państw obcych mogą ubiegać się o patent mechanika statkowego żeglugi śródlądowej, o ile przewidziane to jest w postanowieniach umów mię-

dzynarodowych, a w braku takich umów na zasadzie wzajemności.

§ 17. 1. Zarząd okręgowy dróg wodnych może unieważnić patent mechanika statkowego w przypadkach:

- 1) stwierdzenia, że z winy posiadającego patent nastąpiło na statku:
 - a) poważne uszkodzenie kotła lub innych urządzeń energetycznych albo mechanicznych na statku,
 - b) pozbawienie życia lub ciężkie kalectwo osób,
 - c) poważne uszkodzenie statku,
- 2) stwierdzenia, że zachowanie się posiadacza patentu mechanika statkowego nie daje pewności należytej obsługi urządzeń energetycznych i mechanicznych na statku bez narażenia statku lub osób na nim przebywających na niebezpieczeństwo,
- 3) stwierdzenia przez lekarza stałej utraty przydatności do zawodu mechanika statkowego.

2. Zarząd okręgowy dróg wodnych, który unieważnił patent, stwierdza to przez umieszczenie odpowiedniego zapisu w patencie i powiadamia o unieważnieniu patentu pozostałe zarządy okręgowe dróg wodnych.

§ 18. 1. Zarząd okręgowy dróg wodnych, który unieważnił patent mechanika statkowego z powodów wymienionych w § 17 ust. 1 pkt 1 i 2, może w uzasadnionych przypadkach, nie wcześniej jednak niż po upływie roku od daty unieważnienia, wydać zainteresowanemu ponownie patent, zawiadamiając o tym pozostałe zarządy okręgowe dróg wodnych.

2. Zarząd okręgowy dróg wodnych może uzależnić ponowne wydanie patentu od dodatkowego stwierdzenia kwalifikacji ubiegającego się o patent.

§ 19. 1. W razie zagubienia lub zniszczenia patentu mechanika statkowego dotychczasowy jego posiadacz może zwrócić się do zarządu okręgowego dróg wodnych, który patent wydał, o wydanie wtórnika.

2. Podanie o wydanie wtórnika powinno zawierać:

- 1) imię, nazwisko i adres,
- 2) oświadczenie na piśmie, w jakich okolicznościach patent został zagubiony,
- 3) dowód ogłoszenia w Monitorze Polskim o zagubieniu patentu.

§ 20. Osoby, które w dniu wejścia w życie rozporządzenia wykonywały funkcje kierowników urządzeń energetycznych i mechanicznych na statkach żeglugi śródlądowej, zobowiązane są zaopatrzyć się w patenty przewidziane w rozporządzeniu w ciągu roku od dnia wejścia jego w życie.

§ 21. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Żeglugi: *M. Popiel*